

Finansdepartementet

Yttrande över betänkandet Goda möjligheter till ökat välstånd och slutbetänkandet Fler möjligheter till ökat välstånd

Övergripande kommentar

Region Kalmar län har fått möjlighet att lämna yttrande över produktivitetskommissionens betänkande Goda möjligheter till ökat välstånd och slutbetänkandet Fler möjligheter till ökat välstånd.

Region Kalmar län välkomnar förslag som innebär att tydligare och mer strukturerade konsekvensutredningar görs.

Särskild kommentar till kapitel 8, Transportinfrastruktur, betänkandet Goda möjligheter till ökat välstånd

De tunga infrastrukturinvesteringarna sker i dag i främst i Stockholmsområdet och de regionala planerna är markant större i storstadsregionerna. En stor utmaning för mindre kommuner och regioner med minskande befolkning är att erbjuda medel till sam- och medfinansiering av nationell plan för att öka möjligheten till investeringar i länet. Detta ökar klyftor och isolering i landet samt bidrar till en lägre tillväxt.

Landsbygds-län med mindre befolkning och därmed mindre trafikrörelser får även en tydlig särställning gentemot områden med höga trafikflöden. Lägre trafikflöden innebär inte nödvändigtvis att en brist är mindre problematisk för människor i sin vardag. Systemet för samhällsekonomiska bedömningar behöver justeras så att landsbygds-län har möjlighet att agera på samma villkor som områden med högre befolkningstäthet. Region Kalmar län förordar ett system där de samhällsekonomiska bedömningarna tar hänsyn till geografiska och demografiska förutsättningar för att jämna ut skillnader mellan storstad och landsbygd.

Särskild kommentar till kapitel 12, Kommunsektorn, betänkandet Goda möjligheter till ökat välstånd

12.3.2 Mer ändamålsenlig ekonomisk styrning av kommunsektorn

Region Kalmar län ställer sig bakom förslaget men förordar att en översyn görs av befintliga riktade statsbidrag för att bedöma i vilken mån de lever

upp till den godkända principen. Regeringen bör även framgent visa hur framtida statsbidrag förhåller sig till den ny föreslagna principen.

Särskilda kommentarer till slutbetänkandet Fler möjligheter till ökat välstånd

5.3.1 Stärk Sveriges attraktivitet för högkvalificerade arbetskraftsinvandrare
Region Kalmar län ställer sig bakom förslaget om ett undantag från lönekrav för vissa legitimerade yrken inom sjukården. Hälso- och sjukvården är en sektor med brist inom flera yrkeskategorier. Nuvarande åtstramning av arbetskraftsinvandringen riskerar att ytterligare försvåra för regionerna att rekrytera medarbetare till vården.

11.3.2. Revidera eller upphäv lagen om valfrihetssystem

Region Kalmar län tillstyrker förslaget. Lagen om valfrihetssystem är i sin nuvarande form inte optimalt utformad. Region Kalmar län ser bland annat att möjligheten att ansluta sig till valfrihetssystemet borde kunna begränsas utifrån geografiskt behov. Regionerna bör även ges utökade möjligheter att utesluta oseriösa aktörer samtidigt som lagens uteslutandegrunder behöver förtydligas. Om lagen om valfrihetssystem skulle förändras är det viktigt att regelverket inte kompliceras ytterligare för vare sig regionerna eller de privata utförarna.

11.3.3 Tillståndsplikt och uppgiftslämnandeskyldighet

Region Kalmar län tillstyrker förslaget. Etablering enligt den nationella taxan bidrar till ojämlik vård då systemet inte förmår säkra kvalitet och patientsäkerhet. I många fall kan insynen i verksamheten vara så begränsad att detta kan leda till reella risker. Där till gäller anslutningen på obestämd tid med en mycket låg risk för uppsägning. Detta begränsar kraftigt regionernas möjligheter att agera på bedömda risker. Att kvalitet inte kan säkras kopplat till utföraren i sig är också en problematik under nuvarande former.

Region Kalmar län förespråkar därtill att tillståndsplikten ska gälla för all privat vårdverksamhet.

11.3.4 Samla, dela och tillgängliggöra information

Region Kalmar län är tveksamt till effekterna eller den reella nyttan av ett utförarregister för privata utförare avseende all offentlig verksamhet, som kan vara svårt att hålla uppdaterat, men ställer sig bakom intentionen om att synliggöra oseriösa aktörer. Det är av stor vikt att arbetet som omgärdar ett sådant register inte ytterligare späder på regionernas medarbetares administrativa arbetsbörda.

11.3.5 Offentlighetsprincip för offentligt finansierad välfärd

Region Kalmar län ställer sig bakom förslaget. Det är dock viktigt att överväga huruvida offentlighetsprincipen ska gälla fullt ut eller inte. Det skulle kunna finnas skyddsvärd information som inte bör omfattas av offentlighetsprincipen.

11.3.7 Skärpta krav och möjlighet att ta ut avgifter för kontroll

Region Kalmar län tillstyrker förslaget

11.3.8 Insatser mot korruption och möjliggörare

Region Kalmar län tillstyrker förslaget.

13.3.1 En garantimodell för kommunsektorns finansiering

Region Kalmar län ser positivt på förslag som syftar till att skapa långsiktig stabilitet och förutsägbarhet i den ekonomiska planeringen. En statlig garantimodell skulle kunna minska osäkerheten kring framtida intäkter, vilket är särskilt viktigt givet utmaningar med en åldrande befolkning och ett vikande skatteunderlag. Detta är av särskilt stor vikt i glesbygdsområden där förslaget kan medföra en säkrare grund. Dock är det av största vikt att en sådan modell inte medför ökad administrativ börda eller inskränker det kommunala självstyret när det gäller prioriteringar utifrån lokala behov.

13.3.2 Bättre redovisning för förbättrad tydlighet

Region Kalmar län tillstyrker förslaget.

13.3.3 Metoder för att kunna mäta produktivitsutvecklingen

I den mån produktivitet ska mätas är det av stor vikt att måtten faktiskt representerar verkligheten. Det är vidare viktigt att mätningarna inte bara tar hänsyn till produktionsvolymen utan också av den effekt denna produktion skapar.

13.3.4 Statsbidragsportal och sektors bidrag

Region Kalmar län tillstyrker förslagen.

15.3.1 Systematisk användning av erfarenheter

Region Kalmar län tillstyrker förslaget. Det är dock viktigt att dessa erfarenheter faktiskt också får tillämpas och att upphandlingslagstiftningen inte utgör ett hinder för detta.

15.3.5 Färre överprövningar och effektivare handläggning

Region Kalmar län ser positivt på åtgärder som kan effektivisera upphandlingsprocesser och minska antalet obefogade överprövningar, då detta sparar resurser för den offentliga förvaltningen. Samtidigt vill regionen understryka vikten av att rätten att få sin sak prövad värnas. Eventuella avgifter eller hinder för överprövning måste utformas balanserat, så att leverantörers möjlighet att påtala faktiska felaktigheter inte begränsas på ett sätt som skadar konkurrensen eller rättssäkerheten.

17.3.1 Stärkt primärvård med tillräcklig resurstilldelning

Region Kalmar län ställer sig bakom målet om en stärkt primärvård och vikten av att följa omställningen till nära vård genom relevanta mått. För att dessa mått, i denna mycket komplexa situation, ska vara effektiva är det avgörande att de speglar verkligheten och inte leder till en ökad administrativ börda för professionen. Regionen ställer sig dock frågande till om huruvida andelsmått kan ge en rättvisande bild, bland annat då exempelvis läkemedelskostnader och nya metoder kan driva upp specialistvårdens kostnader. Regionen betonar att resurstilldelningen och uppföljningen bör stödja en vård på lägsta effektiva omhändertagandenivå och motverka lågvärdevård. Region Kalmar län förordar därför effektmått istället för andelsmått.

17.3.2 Kravet på regionerna att tillämpa Lagen om valfrihetssystem tas bort

Region Kalmar län ställer sig bakom utredningens förslag gällande Lagen om valfrihetssystem. Det kan dock finnas fördelar med LOV som exempelvis möjlighet till ökad valfrihet, snabb kontraktsskrivning, tydlighet i uppdraget, möjlighet till uppföljning av vårdkvalitet med mera. Regionerna bör dock få större inflytande över var en privat vårdgivare ska få möjlighet att bedriva verksamhet för skattemedel samt ges avgörande inflytande över om sådan verksamhet ska få upprättas överhuvudtaget. Detta medför också att det blir lättare att anpassa primärvårdens uppdrag till lokala förutsättningar. LOV saknar idag de incitament som skulle kunna krävas för att privata vårdgivare ska vilja etablera sig i glesbygd. Idag tenderar snarast privata vårdgivare att vilja etablera nya hälsocentraler i områden med hög befolkningstäthet. Detta är problematiskt i ett glesbygdslän där ambitionen är att alla invånare ska ha god tillgänglighet.

Region Kalmar län vill däremot betona att förslaget måste genomföras på ett sätt som inte leder till undanröjande av rimliga marknadsmässiga förhållanden för privata vårdgivare.

17.3.3 Ersättningssystem och beskrivningssystem

Region Kalmar län ställer sig tveksamt till förslaget om styrning av ersättningssystemen. I dag beslutar varje region om sitt eget ersättningssystem i primärvården vilket bör vara mest lämpligt. Däremot är det önskvärt att regionerna, utan statens styrning, samverkar i frågan om mer enhetliga ersättningssystem. Region Kalmar län ställer sig bakom förslaget om ett uppdrag till Socialstyrelsen om att se över hälso- och sjukvårdens beskrivningssystem.

17.3.4 Remisskrav för akutvård på sjukhus

Region Kalmar län är positiva till att primärvården ges ett tydligare ansvar för brådskande vård som inte kräver sjukhusresurser, då detta främjar vård på lägsta effektiva omhändertagandenivå. Region Kalmar län avstyrker ett införande av remisskrav för akutbesök.

17.3.5 Strategiskt ansvar för kompetensförsörjning och vårdinfrastruktur

Region Kalmar län ser positivt på om staten kan tillgodose behovet av kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården. Det är viktigt att respektive regions behov bedöms korrekt varför regionernas involvering i frågan är avgörande. Detta är särskilt viktigt utifrån regionernas egna respektive försörjningsbehov.

17.3.6 Skyldigheten att ersätta digital utomlänsvård enligt utomlänstaxan tas bort

Region Kalmar län tillstyrker förslaget.

17.3.7 Bättre kontroll över den utförda hälso- och sjukvården

Region Kalmar län välkomnar ett upphävande av Lagen om läkarvårdsersättning (LOL) och Lag om ersättning för fysioterapi (LOF) vilket har föreslagits i flertalet utredningar de senaste åren. LOL och LOF etablering enligt den nationella taxan bidrar till ojämlik vård då systemet inte förmår säkra kvalitet och patientsäkerhet. I många fall kan insynen i verksamheten vara så begränsad att detta kan leda till reella risker. Där till gäller anslutningen på obestämd tid med en mycket låg risk för uppsägning.

Detta begränsar kraftigt regionernas möjligheter att agera på bedömda risker. Att kvalitet inte kan säkras kopplat till utföraren i sig är också en problematik under nuvarande former.

17.3.10 Vikten av prevention

Region Kalmar län ställer sig positivt till att utforma ett nationellt reformprogram för stärkt egenvård. Det är dock viktigt att regionerna och annan expertis får vara delaktiga vid framtagandet av ett sådant program. Det är också av stor vikt att ett sådant program tydligt visar vad som är vårdens ansvar och vad som bör eller kan utföras av en annan aktör.

Läkemedelsområdet behöver särskilt beaktas i detta arbete och det är viktigt att myndigheterna i sitt arbete framåt samlar in information och input från Läkemedelskommittéerna, Sveriges kommuner och regioner, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Läkemedelsverket med flera.

17.3.11 Fasa ut lågvärdevård

Region Kalmar län ställer sig bakom följsamhet till kloka kliniska val. I regel bör regionerna ägna sig åt verksamhet som ger mycket effekt för pengarna och följer vetenskap och beprövad erfarenhet. I synnerhet då de spekulationer kring framtiden som finns visar på en sjukare befolkning och minskat skatteunderlag.